

ศิราภรณ์ : เครื่องประดับศีรษะในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์

ปวิวัติ นามทองใบ¹/ ปัทมาวดี ชาญสุวรรณ²

¹นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาศิลปการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²รองศาสตราจารย์ ดร., ที่ปรึกษา สาขาศิลปการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อีเมล: nummun1@hotmail.com

รับต้นฉบับ 20 กุมภาพันธ์ 2564; ปรับแก้ไข 10 เมษายน 2564; รับผิดชอบ 21 มิถุนายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของศิราภรณ์ไทยในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์และศึกษาการประกอบสร้างเพื่อประยุกต์ใช้ศิราภรณ์ไทยในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้รู้ จำนวน 4 คน ผู้ปฏิบัติ จำนวน 3 คนและบุคคลทั่วไป จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 27 คน เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสำรวจ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ ที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง นำเสนอ ผลการวิจัยด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า มีการนำศิราภรณ์ไปใช้งานที่หลากหลายขึ้น รูปแบบและรูปทรงมีการพัฒนา ปรับ ลด ทอน เพื่อให้ผู้ที่สวมใส่เคลื่อนไหวร่างกายได้สะดวกคล่องตัวในการนำเสนอบนเวที การประยุกต์และสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของแต่ละจังหวัด ตามที่กองประกวดกำหนดไว้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นสมควรที่จะศึกษา พัฒนาการของศิราภรณ์ แนวคิดในการประดิษฐ์ การคัดเลือกวัตถุดิบ และบันทึกไว้เพื่อประโยชน์ แก่การศึกษาสำหรับผู้สนใจต่อไป อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ในการประกอบอาชีพบนรากฐานทางวัฒนธรรม ที่ผ่านการพัฒนาปรับเปลี่ยนในยุคปัจจุบัน เพื่อให้คงอยู่คู่คนไทยเป็นมรดกสืบทอดต่อไป

คำสำคัญ

ศิราภรณ์ การประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564

Siraporn : Headdresses in Miss Grand Thailand Contest

Patiwat Namthongbai¹ / Pattamawadee Chansuwan²

¹Graduate student, Master of Performing Arts Program in Fine - Applied Arts and Cultural Science,
Mahasarakham University

²Associate professor Dr. , Principal Advisor, PerForming Arts major, Faculty of Fine - Applied Arts and
Cultural Science, Mahasarakham University

E-mail : nummun1@hotmail.com

Received 12 February 2021; Accepted 10 April 2021; Published 21 June 2021

Abstract

This research aimed to study the background of Thai Siraporn in Miss Grand Thailand contest and the creation of Thai Siraporn for applying to Miss Grand Thailand contest by utilizing a qualitative research method. Data collection was conducted through a documentary study and a field study through the statements of a sample group of 27 participants consisted of 4 key informants, 3 casual informants, and 20 general informants. Research instruments were a survey form, an observation form, a structured interview form, and an unstructured interview form. Research results were presented by means of a descriptive analysis.

It was found that Siraporn has been used in a variety of applications. Forms and shapes have been developed, adjusted, reduced to allow the wearer to move their body more easily during the presentation on stage. Applications and creations were in accordance with the identity of each province as specified by each contest committee. Therefore, it was appropriate to study Siraporn's development, invention ideas, raw material selection, and to record the data for further educational benefits to those who are interested in this knowledge. In addition, this also added value to the products for cultural based business professions. The products have been developed and modified at present in order to remain a legacy that lives with the Thai people forever.

Keywords:

Siraporn, Miss Grand Thailand Contest

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นาฏศิลป์ ดนตรีเป็นสุนทรียศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการร้อง รำ ทำเพลง ประกอบด้วย ภาษา ท่าทาง อารมณ์ และความรู้สึก อันมีเอกลักษณ์ที่งดงาม จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ในหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง ปรากฏคำว่า ระบำ รำ เต้น มาตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัย สมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ซึ่งมีความเจริญด้านนาฏศิลป์และการละครในราชสำนัก และได้รับการสืบทอดมาโดยตลอด นับตั้งแต่กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรีจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ทำให้เกิดเป็นระเบียบแบบแผนมาตรฐาน อีกทั้งได้รับการยกย่องให้เป็นการแสดงในราชสำนัก มีวิวัฒนาการ และได้รับการฟื้นฟูมาทุกยุคทุกสมัย โดยมืองค์พระมหากษัตริย์ทรงให้การสนับสนุน บำรุง อุปถัมภ์ค้ำชู มีการจัดการแสดงในงานพระราชพิธี รัฐพิธี หรือแม้แต่ราชพิธีต่างๆ ได้มีการแบ่งศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ออกหลายรูปแบบ เช่น โขน ละคร ฟ้อนรำ การแสดงพื้นบ้าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ แสดงถึงความเจริญของคนในชาติ ความมีจิตใจดีงาม มีความคิดทางสังคมที่เป็นระเบียบแบบแผน และมีความสามารถในเชิงช่าง พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายนาฏศิลป์ ไว้ว่า “ศิลปะในการละคร” ซึ่งศิลปะแห่งการละครฟ้อนรำนั้น มีมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์คู่กับมนุษยชาติ และมีอยู่ด้วยกันในทุกชาติ ทุกภาษา เป็นธรรมชาติในการแสดงออกอย่างหนึ่งของมนุษย์ เพื่อสื่อความหมายของเนื้อหาและอารมณ์ เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันในชุมชน การฟ้อนรำจึงเข้ามาทำหน้าที่สื่อความหมายได้อีกช่องทางหนึ่ง (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2543, น. 331 - 332)

ในด้านสุนทรียภาพทางศิลปะการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ มืองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความสมบูรณ์ ได้แก่ ท่ารำที่อ่อนช้อยงดงาม ดนตรีที่ไพเราะ บทประพันธ์ที่ถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างแจ่มชัด เครื่องแต่งกายที่สวยงาม บ่งบอกลักษณะของผู้แสดง ฉากเวทีแสงสีเสียงเพื่อสร้างบรรยากาศของการแสดง (เต็มสิริ บุญยสิงห์, 2514, น. 248)

เครื่องแต่งกายนาฏศิลป์ หมายถึง เครื่องแต่งกายที่สวมใส่ในการแสดง เพื่อความงดงาม และเพื่อบ่งบอกบุคลิกลักษณะของตัวละครหรือผู้แสดง เครื่องแต่งกายในที่นี้ประกอบด้วย ศิราภรณ์ เครื่องประดับศีรษะ พัสตราภรณ์ เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม และถนิมพิมพาภรณ์คือเครื่องประดับร่างกาย (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2543, น. 197)

เครื่องแต่งกายโขนละครเป็นเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดง มีการพัฒนามาจากคติความเชื่อและค่านิยมของสังคมไทย จนเป็นเอกลักษณ์ของไทย ซึ่งเครื่องแต่งกายโขนละครได้สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบการแสดง ที่ถูกออกแบบตามจินตนาการที่ทำให้เกิดความงามตามความนิยมของคนไทย (สุรรัตน์ จงดา, 2556, น. 1)

เครื่องแต่งกายละครไทยเป็นเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงนาฏศิลป์ มีการพัฒนามาจากคติความเชื่อและค่านิยมของสังคมไทยจนเป็นเอกลักษณ์ของไทย ซึ่งเครื่องแต่งกายละครไทยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อให้เหมาะกับรูปแบบการแสดง ที่ถูกออกแบบตามจินตนาการที่ทำให้เกิดความงามตามความนิยมของไทย เครื่องแต่งตัวโฉนละครของไทยนับเป็น “ศิลปะสร้างสรรค์” ประเภทหนึ่งถือว่าศิลปะแห่งการเต้นโขนรำละคร เป็น “ศิลปะแบบฉบับ” แล้ว เครื่องแต่งตัวโฉนก็เป็นศิลปะแบบฉบับเหมือนกันเพราะได้ประดิษฐ์คิดทำให้ประณีตขึ้นตามลำดับจนถึงขั้นวิจิตรศิลป์ (ฉัตรชัย เคียรประเสริฐ, 2560, น. 1)

เครื่องแต่งตัวโฉน ละคร ของไทยนับเป็น “ศิลปะสร้างสรรค์” (creative art) ประเภทหนึ่งถ้าจะถือว่าศิลปะแห่งการเต้นโขน รำละคร เป็น “ศิลปะแบบฉบับ” (Classic) แล้ว เครื่องแต่งตัวโฉนละคร ก็เป็นศิลปะแบบฉบับเหมือนกันเพราะได้ประดิษฐ์คิดทำให้ประณีตขึ้นโดยลำดับ จนถึงขั้นวิจิตรศิลป์ (ธนิต อยู่โพธิ์, 2494, น. 26)

ศிரภรณ์ หมายความว่า เครื่องประดับสำหรับใช้สวมใส่ศีรษะ เช่น ขฎา มงกุฎ ซึ่งเป็นชื่อเรียกเครื่องประดับศีรษะ ละครตัวพระ ตัวนาง มีวิวัฒนาการมาจากการโพกผ้า ที่ใช้ในการแสดงโขนละคร นอกจากขฎา มงกุฎ แล้วยังมีรัตเกล้ายอด รัตเกล้าเปลว ก็จัดอยู่ในประเภทเครื่องศிரภรณ์ เช่นกัน

ในปัจจุบันได้มีการนำศிரภรณ์การแสดงโขน ละคร ไปประยุกต์ใช้ประกอบการแสดงมากขึ้น มิได้จำเพาะแต่การแสดงนาฏศิลป์อย่างเดียว เช่น การนำเครื่องศிரภรณ์ไทยไปประยุกต์ใช้ในการแสดงรวิว ประกอบเพลงลูกทุ่งที่เกี่ยวกับการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น เพลงพระบารมีปกเกล้า เพลงถวายราชสดุดี เพลงพระเทพทรงบุญ เพลงพระเทพของชาวไทย และเพลงที่เกี่ยวกับเอกลักษณ์วัฒนธรรมของไทย เช่น เพลงสยามเมืองยิ้ม เพลงอิฐเก่าเล่าตำนาน เพลงรากไทย ในการประกวดรายการชิงช้าสวรรค์ ซึ่งเป็นรายการวาไรตี้ ที่ผลิตโดยบริษัทเวิร์คพอยท์ ในการแข่งขันแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูหนาว ฤดูร้อน ฤดูฝน ผู้ชนะจะได้ครองถ้วยพระราชทานจากสมเด็จพระรัตนราชสุตาสยามบรมราชกุมารี แพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 อสมท. การแสดงทางเครื่องหมอลำ การแสดงรวิวประกอบเพลงเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ การแสดงนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์และนำไปประยุกต์ใช้ประกอบชุดประจำชาติในการประกวดนางงามเวทีต่าง ๆ เป็นต้น

มิสแกรนด์ไทยแลนด์ (Miss Grand Thailand) จัดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2556 จากความคิดริเริ่มของ นายณวัฒน์ อิสรไกรศีล เป็นกิจกรรมการประกวดระดับประเทศ เพื่อค้นหาตัวแทนผู้หญิงไทยที่เต็มเปี่ยมไปด้วยคุณสมบัติ ทั้งความสวย ความรู้ ความสามารถ ไหวพริบ ปฏิภาณ และเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม โดยผู้ที่ได้รับตำแหน่งจะเป็นตัวแทนประเทศไทย ไปประกวดมิสแกรนด์อินเตอร์เนชันแนล (Miss Grand International) ในปี พ.ศ. 2559 ได้มีการเปลี่ยนรูปแบบใหม่ให้เหมือนกับการประกวด

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564

นางงามในสหรัฐอเมริกา และเวเนซุเอล่า โดยการให้ทั้ง 77 จังหวัด จัดการประกวดมิสแกรนด์ขึ้น เพื่อหาสาวงามที่จะมาเป็นตัวแทนของแต่ละจังหวัดโดยใช้ชื่อ “มิสแกรนด์” แล้วตามด้วยจังหวัด เช่น มิสแกรนด์สุโขทัย มิสแกรนด์สงขลา ในการประกวด จัดให้มีการทำกิจกรรมในการเก็บตัวของนางงามในแต่ละจังหวัด โดยให้นางงามมีส่วนร่วมในการเผยแพร่สถานที่ท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมและของดีในจังหวัด นำเสนอผ่านชุดประจำท้องถิ่นของแต่ละจังหวัด ภายใต้หัวข้อการนำเสนอความเป็นไทย ผู้คิดและออกแบบจึงนำเอาเครื่องประดับ ศิราภรณ์ของนาฏศิลป์ไทย ไปประยุกต์ใช้

นอกจากการนำศิราภรณ์ไปใช้ในงานหลากหลายชิ้น รูปแบบและรูปร่างของศิราภรณ์ ก็ได้มีการพัฒนา ประยุกต์ และสร้างสรรค์เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งาน การเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ของศิราภรณ์ สำหรับประกอบการแสดงของโขน ละคร ศิราภรณ์เป็นเครื่องบ่งบอก จำแนกประเภทและฐานันดรศักดิ์ของตัวละครนั้น ๆ ศิราภรณ์ที่ใช้ประกอบชุดบนเวทีการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ ประดิษฐ์สร้างตามแนวคิดและรูปแบบที่ถูกกำหนดไว้เพื่อเสริมความสมบูรณ์ให้กับชุดนั้น ๆ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวว่าผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา ความเป็นมาและการพัฒนาการรูปแบบของศิราภรณ์ในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ในด้านที่มาและพัฒนาการ การประกอบสร้างเพื่อประยุกต์ใช้ศิราภรณ์ไทยในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาสำหรับผู้สนใจต่อไป อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ในการประกอบอาชีพธุรกิจบนรากฐานทางวัฒนธรรม เพื่ออนุรักษ์ไว้ซึ่งภูมิปัญญาอันเก่าแก่ของชาติ ที่ผ่านการพัฒนาปรับเปลี่ยนในยุคปัจจุบัน เพื่อให้คงอยู่เป็นมรดกที่คู่คนไทยสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความเป็นมาและการพัฒนาการของศิราภรณ์ไทยที่ใช้ในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์
2. ศึกษาการประกอบสร้างเพื่อประยุกต์ใช้ศิราภรณ์ไทยในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศิราภรณ์ : เครื่องประดับศีรษะในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกศึกษาศิราภรณ์ในชุดที่ได้รับรางวัลชนะเลิศชุดประจำชาติ การประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ ประจำปี พ.ศ. 2561-2562 เพื่อศึกษาความเป็นมาและการพัฒนาการของศิราภรณ์ไทยและการประกอบสร้างเพื่อประยุกต์ใช้ศิราภรณ์ไทยในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของศิริภรณ์ไทยในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์และศึกษาการประกอบสร้างเพื่อประยุกต์ใช้ศิริภรณ์ไทยในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ รวมถึงการศึกษาแนวคิดรูปแบบเครื่องประดับศิริภรณ์ไทย ที่ได้มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนการใช้งาน ไปประยุกต์ใช้ในการประกวดชุดประจำจังหวัดบนเวทีการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ ตลอดจนการอนุรักษ์ไว้ซึ่งภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าศิลปะของชาติไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ซึ่งได้จำแนกออกเป็นกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้รู้ด้านการประดิษฐ์เครื่องประดับศิริภรณ์ไทย ได้แก่
 - ดร.สุรัตน์ จงดา ผู้เชี่ยวชาญเครื่องแต่งกายโขน ละคร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรุงเทพฯ
 - ว่าที่ร้อยตรี ดร.เกตุศิริ นกน้อย ผู้เชี่ยวชาญโขนพระราชทาน ในมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ
2. กลุ่มผู้รู้ด้านการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ ได้แก่
 - นายณวัฒน์ อิสรไกรศีล ผู้จัดการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์
 - นายชัยพร เศรษฐธีร ผู้จัดการร้านพรีเมียมเวดดิ้งสตูดิโอ ออแกไนท์เซอร์ จ.ร้อยเอ็ด
3. กลุ่มผู้ประดิษฐ์ศิริภรณ์ ชุดประจำจังหวัดการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ ได้แก่
 - นายปณภัช ป้อมสาหร่าย ร้านภูษภัก จ. นครสวรรค์
 - นายปัทมาลัย ชัยบำรุง ร้านปัทมา เครื่องประดับไทย จ.ศรีสะเกษ
 - นายอนรรักษ์ ประดับดี ร้านบ้านเครื่องสามแฉ่งจุลศิลป์ จ.บุรีรัมย์
4. กลุ่มผู้ใช้ศิริภรณ์ไทย ได้แก่ ผู้ใช้งานศิริภรณ์ไทย จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้หลักการเก็บข้อมูลที่มีลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยและสามารถตอบคำถามของการวิจัย ได้ตามที่กำหนดไว้ซึ่งมีวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

1. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการนี้ได้แก่

1.1 แบบสำรวจ (Survey)

1.2 แบบสังเกต (Observation) แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

1.3 แบบสัมภาษณ์ (Interview) แบ่งออกเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการประดิษฐ์เครื่องประดับ ศิราภรณ์ สังเกตรายละเอียดขั้นตอนการประดิษฐ์ ความงดงามในรูปแบบและรูปทรง ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องประดับศิราภรณ์ไทยตลอดจนศึกษาเอกสารและแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.1 เอกสารที่เกี่ยวกับเครื่องประดับนาฏศิลป์ไทย

1.2 เอกสารที่เกี่ยวกับศิราภรณ์ไทย

1.3 เอกสารที่เกี่ยวกับมิสแกรนด์ไทยแลนด์

1.4 เอกสารที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ชุดประจำชาติ

1.5 เอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎี

2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Studies) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสำรวจ สังเกต สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้ตรวจสอบข้อมูลที่สมบูรณ์ตรงกับข้อเท็จจริงมากขึ้น ดังนี้

2.1 การสำรวจ (Survey)

2.2 การสังเกต (Observation) แบ่งออกเป็น การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation)

2.3 การสัมภาษณ์ (Interview) แบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Interview) และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมาย โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งจากเอกสารและจากข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และการสนทนา มาวิเคราะห์โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบข้อมูลที่สัมภาษณ์จากกลุ่มประชากร

2. นำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่

3. สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละกลุ่มจากเครื่องมือ

4. นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงตามความมุ่งหมาย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาความเป็นมาและ พัฒนาการของศิลปกรรมไทยที่ใช้ในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาการประกอบสร้างเพื่อประยุกต์ใช้ศิลปกรรมไทยในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์

ตอนที่ 1 ศึกษาความเป็นมาและ พัฒนาการของศิลปกรรมไทยที่ใช้ในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์

จากการศึกษาพบว่า พัฒนาการของเครื่องแต่งกายนาฏศิลป์และละครไทย มีมาตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน โดยการดัดแปลงรูปแบบของเครื่องต้นหรือเครื่องทรงของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์คานว่งษ์ นำมาเป็นต้นแบบแล้วจึงปรับเปลี่ยนตามวัสดุที่หาได้ในยุคสมัยนั้นๆ ช่วงเวลาแห่งยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์นั้นกล่าวได้ว่า เป็นช่วงแห่งการฟื้นฟูบ้านเมืองและศิลปวิทยาการ ศาสตร์ศิลป์ในแขนงต่างๆ รวมไปถึง “ศิลปกรรม” ในนาฏศิลป์และการละครของไทยก็เช่นกัน มีการประดิษฐ์สร้างศิลปกรรมเพื่อใช้ในการแสดงละครมากมายหลายอย่าง โดยจะแยกตามรัชสมัยต่างๆ ดังนี้

สมัยรัชกาลที่ 1 การเล่นละครได้รับความนิยม มีการแสดงละครขึ้นมากมาย รวมทั้งเครื่องแต่งกายนั้น ได้มีการประดิษฐ์ขึ้นส่วนต่างๆ ของเครื่องแต่งกายละครให้ใกล้เคียงกับรูปแบบของเครื่องต้นมากขึ้น จนในที่สุดพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงออกพระราชกำหนดในเรื่องการสร้างเครื่องแต่งกาย ไม่ให้เลียนแบบเครื่องต้นมากเกินไป มีศิลปกรรมปรากฏขึ้นในสมัยนี้ ได้แก่ ขวามงกุฎ กระบังหน้า เขี้ยววัดมวยและศิโรเพชญ์

สมัยรัชกาลที่ 2 เครื่องแต่งกายของนาฏศิลป์และการละครไทย รูปแบบยังคงไม่มีเปลี่ยนแปลงหรือดัดแปลงมากนัก แต่มีการใช้วัสดุในการสร้างเครื่องแต่งกายให้มีความประณีตมากขึ้นและในรัชกาลที่ 2 นี้ พบว่าได้มีการประดิษฐ์เครื่องศิลปกรรมที่เรียกว่า “ปันจุเหรีจ” เพื่อใช้แทนการโพกศีรษะด้วยผ้า ซึ่งใช้ประกอบแสดงละครในเรื่อง “อิเหนา” เป็นครั้งแรก ศิลปกรรมที่ปรากฏขึ้นในสมัยนี้อีกหนึ่งนั่นคือ “ขวายอดบวช” เป็นขวายที่ใช้ได้ทั้งตัวพระและตัวนางที่แต่งชุดบวชหรือชุดขาว

สมัยรัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวมีทรงโปรดการแสดงนาฏศิลป์และการละคร ได้ทรงรับสั่งยกเลิก “ละครหลวง” ทำให้เจ้านายและขุนนางผู้มีบรรดาศักดิ์ ที่ไม่เห็นด้วยได้สร้างคณะละครเป็นของตัวเอง อีกทั้งยังพากันละเมิดข้อห้ามบางอย่างในพระราชกำหนด ว่าด้วยเรื่องเครื่องแต่งกายละคร ตั้งแต่ครั้งสมัยรัชกาลที่ 1 กำหนดไว้ มากขึ้นจึงไม่ปรากฏว่ามีการสร้างเครื่องแต่งกายและศิลปกรรมขึ้นในสมัยนี้

สมัยรัชกาลที่ 4 “ละครหลวง” ได้กลับมาอีกครั้ง แต่ได้มีการห้ามไม่ให้คณะละครของเจ้านายและขุนนางผู้มีบรรดาศักดิ์ ทำเครื่องศิลปกรรมแบบลงยาราชาวดี เพราะการทำเครื่องศิลปกรรม ลงยา

ราชวาทินั้น ต้องทำกับเครื่องทองจริงๆ และมีใช้สำหรับพระมหากษัตริย์เท่านั้น และยังมีประกาศยกเลิกให้ใช้ “รัตเกล้ายอด” อันเนื่องมาจาก รัตเกล้ายอดนั้นไปตรงกับ “พระราชสัญลักษณ์” ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมัยรัชกาลที่ 5 ปรากฏมีโรงละครผู้มีบรรดาศักดิ์ ที่มีชื่อเสียงอยู่ด้วยกันหลายโรง เช่น คณะของเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรง และคณะละครของกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ในสมัยนี้ได้เกิดโรงละครขึ้นครั้งแรก คือ โรงละคร “ปรีณิยาเตอร์” เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรง และมีการเรียกเก็บเงินคนดูด้วย ในด้านเครื่องแต่งกายมีปรากฏการสร้างศิราภรณ์ ที่ทำด้วยเงินทั้งอันประดับด้วยเพชรกันตัด เช่น ปิ่นจุห์รีเงิน และกระบังหน้าเงิน และยังปรากฏลักษณะเครื่องศิราภรณ์แบบลูกผสม คือ มีตัวเรือนที่ทำด้วยเครื่องชิลัก แต่ส่วนประกอบต่างๆ เช่น กระบังหน้า กรรเจียกจอน ดอกไม้ทัด ดอกไม้ร้าน ดอกไม้ไหว ดอกไม้เพชร และท้ายช้อง ทำด้วยเครื่องเงิน

สมัยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้ประดิษฐ์เครื่องแต่งตัวสำหรับละคร เพื่อให้เหมาะสมกับบทที่ทรงพระราชนิพนธ์หรือทรงปรับปรุงขึ้นมาใหม่นั้นเอง ทรงให้เรียกเครื่องแต่งตัว “แบบพระราชประดิษฐ์” ทรงออกแบบเครื่องศิราภรณ์ขึ้นใหม่แทนชฎายอดบวชให้มีลักษณะเป็นผ้าโพกศีรษะแบบญี่ปุ่นจีบสำเร็จรูป เรียกว่า “ชฎาบายศรี” หรือ “ชฎาดอกกล้วย” ส่วน “ละครแบบใหม่” ทรงประดิษฐ์ศิราภรณ์สำหรับสวมใส่ให้ตัวพระที่เรียกว่า “เทริดยอด” ซึ่งมีลักษณะคล้ายเทริดชาติแต่ยอดเตี้ยกว่า ลักษณะส่วนยอดเป็นรูปมวยผมประดับอัญมณีมีกรอบหน้าและจอนหู

สมัยรัชกาลที่ 7 และสมัยรัชกาลที่ 8 ยังคงยึดรูปแบบเดิม โดยทั่วไปไม่ปรากฏการเปลี่ยนแปลงใดๆ

สมัยรัชกาลที่ 9 ในปี พ.ศ 2550 ได้เกิดโฉมพระราชทานตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง โดยมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพที่พระองค์ท่านมีพระราชประสงค์ที่จะทรงอนุรักษ์การแสดงโขน ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงชั้นสูงทรง มีพระกรุณาโปรดเกล้าให้จัดสร้างเครื่องแต่งกายโขนขึ้นใหม่รวมถึงศิราภรณ์ โดยให้ยึดถือรูปแบบโบราณ เช่น ชฎา มงกุฎ รัตเกล้าเปลว รัตเกล้ายอด แต่มีความคงทนและสวยงามยิ่งขึ้น

ในการประกวดในรอบชุดประจำจังหวัดเพื่อสรรหาชุดที่ชนะเลิศเพื่อใช้เป็นชุดประจำชาติ ทีมงานผู้ออกแบบจะต้องศึกษาหาความรู้เพื่อนำแนวคิดมาสร้างสรรค์เป็นชุดจากจินตนาการ ผสมผสานกับเอกลักษณ์ของจังหวัด ความเป็นไทยด้านต่างๆ ด้วยกรอบแนวคิดของความเป็นไทย ผู้ออกแบบจึงนำศิราภรณ์แบบดั้งเดิมมาเป็นต้นแบบ ปรับเปลี่ยนรูปแบบให้ดูแปลกโดดเด่นเพื่อความน่าสนใจ เป็นการผสมผสานโดยการสร้างสรรค์จากจินตนาการแล้ววาดแสดงรายละเอียดออกมา เพื่อส่งต่อไปสู่กระบวนการประดิษฐ์สร้าง ซึ่งช่างผู้ประดิษฐ์ศิราภรณ์ประกอบในชุดประจำชาติ ใช้กรรมวิธีแบบดั้งเดิม ปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางอย่าง นำมาประยุกต์สร้างสรรค์จนเกิดเป็นศิราภรณ์ไทยที่ไปประกอบในชุดประจำชาติ

ตอนที่ 2 ศึกษาการประกอบสร้างเพื่อประยุกต์ใช้ศิราภรณ์ไทยในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์
ศิราภรณ์ในชุดประจำชาติในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ เกิดจากการประดิษฐ์สร้าง

เพื่อใช้ประกอบทำให้ชุดมีความสมบูรณ์ ตามที่ได้กำหนดไว้จากแรงบันดาลใจและรูปแบบของชุด เพื่อสะท้อนเอกลักษณ์จังหวัดนั้นๆ ภายใต้เอกลักษณ์ของความเป็นไทย ผู้สร้างสรรค์ออกแบบ จึงเลือกที่จะนำชุดเครื่องแต่งกายการแสดงนาฏศิลป์โขนละครมาเป็นต้นแบบในการประยุกต์ สร้างสรรค์ ด้วยความงามในแบบเชิงช่างทางศิลปะของไทย และยังแสดงถึงความเป็นไทยตามกรอบแนวคิดที่กองประกวดกำหนดไว้ ศิราภรณ์ไทยจึงถูกเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากการใช้งานในนาฏกรรมไปสู่การใช้งานที่หลากหลายขึ้น การประดิษฐ์สร้างศิราภรณ์ประกอบชุดประจำชาติจากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม พบว่าการประดิษฐ์สร้างประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดสัดส่วน ในที่นี้หมายถึง การวัดอัตราส่วนของผู้ที่สวมใส่ชุด โดยวัดวงรอบศีรษะ และจุดศูนย์กลางของศีรษะ นำมาคำนวณ ความกว้างของฐาน ความสูง และสัดส่วนต่างๆ ของศิราภรณ์ เพื่อให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดไว้ และเพื่อให้เกิดความพอดีระหว่างศิราภรณ์ที่ประดิษฐ์กับผู้สวมใส่

ภาพที่ 1 การกำหนดสัดส่วนของศิราภรณ์ที่จะประดิษฐ์

2. ทดลองขึ้นโครง เป็นขั้นตอนที่ทำขึ้นเพื่อทดสอบ ให้ผู้ที่สวมใส่ได้ทดลองเคลื่อนไหวร่างกาย ทำท่าทางประกอบการนำเสนอจำลองสถานการณ์บนเวทีประกวด เพื่อจะให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วจึงนำไปปรับปรุง แก้ไข ไม่ว่าจะเป็นขนาด รูปทรง โครงวัสดุที่ใช้ ให้ดีที่สุด เพราะสิ่งเหล่านี้จะมีผลกับตัวผู้ที่สวมใส่ในการนำเสนอบนเวทีในการประกวดจริง ถ้าศิราภรณ์สวมใส่ได้พอดี ผู้สวมใส่มีความมั่นใจ การนำเสนอบนเวทีประกอบก็จะสมบูรณ์ตามไปด้วย

ภาพที่ 2 การทดลองขึ้นโครงศิริภรณ์

3. ประดิษฐ์ศิริภรณ์ในการประดิษฐ์สร้างใช้ขั้นตอนแบบโบราณที่ถ่ายทอดกันมา เมื่อขึ้นโครงด้วยหนังปะเกนเย็บเข้าลวดแล้ว นำมาติดลายที่ได้จากการกดดินกดลงแม่พิมพ์ มาติดผสมตามลักษณะลายไทยที่ขึ้นโครงไว้ นำไปทาสีรองพื้น ทาสีเฟลกเพื่อทำการปิดทองคำเปลว แล้วจึงนำมาประดับแวเป็นขั้นตอนสุดท้าย ในการประดิษฐ์สร้างศิริภรณ์นี้ มีการปรับเปลี่ยนวัสดุ เพื่อลดระยะเวลาการสร้างให้น้อยลง มีน้ำหนักเบา สะดวกสบายต่อการสวมใส่ วัสดุทดแทน เช่น เทปเส้น หลุมพลาสติก หลุมตาไก่

ภาพที่ 3 วัสดุทดแทนที่ใช้ประกอบการประดิษฐ์ศิริภรณ์

วิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ส่งผลให้แหล่งความรู้และข้อมูลต่างๆ สืบค้นได้ง่ายและสะดวกมากขึ้นกว่าในอดีต ความรู้เรื่องงานช่างการประดิษฐ์ศิริภรณ์ไทยก็เช่นกัน สามารถค้นคว้าได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ มากมาย เช่น การสืบค้นในระบบกูเกิล เฟสบุ๊ค เว็บไซต์ และยูทูบ จากแหล่งข้อมูลเหล่านี้เกิดการขยายวงกว้างทั้งการประดิษฐ์ศิริภรณ์ไทย และแหล่งข้อมูลในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มีช่องทางที่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ในการประดิษฐ์สร้างศิริภรณ์ไทย การเลือกใช้วิธีประดิษฐ์สร้าง การเลือกใช้วัสดุทดแทน ศิริภรณ์ไทยที่ปรากฏในปัจจุบันจึงมีทั้งแบบดั้งเดิมและแบบที่ใช้วัสดุทดแทนเข้าผสม

สรุปผลการวิจัย

1. ความเป็นมาและพัฒนาการของศิราภรณ์ที่ใช้ในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ “ศิราภรณ์” หมายความว่าเครื่องประดับสำหรับใช้สวมใส่ศีรษะ เพื่อใช้ทำการแสดงโชว์ ละคร เลียนแบบมาจากเครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ อีกทั้งได้มีการคิดประดิษฐ์สร้างศิราภรณ์ใหม่ เพื่อใช้ในการแสดงโชว์ ละคร ในช่วงกรุงรัตนโกสินทร์แบ่งตามยุคสมัยได้ ดังนี้

รัชกาลที่ 1	ปี พ.ศ. 2325 - 2352	ชฎาเดินหน, มงกุฎ, กระบังหน้า, เกี้ยวรัตมวญ, ศิโรเพชญ์
รัชกาลที่ 2	ปี พ.ศ. 2352 - 2367	ปิ่นจุเหรีจ, ขฎายอดบวช
รัชกาลที่ 3	ปี พ.ศ. 2367 - 2394	ไม่ปรากฏการสร้าง
รัชกาลที่ 4	ปี พ.ศ. 2394 - 2411	ยกเลิกการใช้รัตเกล้ายอด
รัชกาลที่ 5	ปี พ.ศ. 2411 - 2453	ปิ่นจุเหรีจเงิน, กระบังหน้าเงิน
รัชกาลที่ 6	ปี พ.ศ. 2453 - 2468	ชฎาบายศรีหรือชฎาดอกกล้าโพง, เทรียดยอด
รัชกาลที่ 7	ปี พ.ศ. 2468 - 2475	ยังคงแบบเดิม
รัชกาลที่ 8	ปี พ.ศ. 2475 - 2489	ยังคงแบบเดิม
รัชกาลที่ 9	ปี พ.ศ. 2484 - 2559	ชฎา, มงกุฎ, รัตเกล้าเปลว, รัตเกล้ายอด, กระบังหน้า (แบบโชว์พระราชทาน)

ศิราภรณ์ไทยสำหรับใช้ในการแสดง มีการประดิษฐ์สร้าง และพัฒนามาอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการแสดงโชว์ ละครไทย มีวิธีการประดิษฐ์สร้างด้วยขั้นตอนที่ประณีต รวมเอาศิลปะหลายแขนงเข้าด้วยกัน เป็นภูมิปัญญาของบรมครูช่างสมัยก่อนถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เป็นศิลปะประจำชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ที่อยู่คู่กับการแสดงโชว์ ละคร สมควรแก่การอนุรักษ์สืบสานให้ดำรงอยู่คู่คนไทย

พัฒนาการของศิราภรณ์ไทยที่ใช้ประกอบชุดประจำชาติในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ เริ่มต้นจากการประกวดในรอบชุดประจำจังหวัดภายใต้กรอบแนวคิดของความเป็นไทย จึงนำศิราภรณ์ในการแสดงมาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์ ปรับเปลี่ยนรูปแบบให้มีความเหมาะสมตรงตามที่กำหนดไว้ในเบื้องต้น ชุดที่มีความสวยงามโดดเด่นจะได้รับคัดเลือกเพื่อเป็นชุดประจำชาติและเป็นตัวแทนไปประกวดในเวทีระดับสากล

2. การประกอบสร้างเพื่อประยุกต์ใช้ศิราภรณ์ไทยในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์

ในการศึกษาการประกอบสร้างของศิราภรณ์ที่ใช้ในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ จากการสัมภาษณ์และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม สามารถแบ่งองค์ประกอบของการประกอบสร้างรายละเอียดดังนี้

แนวคิดในการออกแบบ ใช้แนวคิดการออกแบบดัดแปลงใหม่ โดยนำแรงบันดาลใจจาก คำขวัญประจำจังหวัด สถานที่ท่องเที่ยว หัตถกรรมและของดีขึ้นชื่อต่างๆ มาออกแบบศิลปกรรมในการ ประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ ศิลปกรรมที่มีมาแต่เดิมเป็นต้นแบบ มาประยุกต์สร้างสรรค์ให้ตรงตามข้อกำหนดที่กองประกวดกำหนดไว้ เพื่อสะท้อนเอกลักษณ์ของจังหวัดภายใต้ความงามแบบไทย แนวคิดนี้จะถูกถ่ายทอดให้เป็นรูปธรรมลงในแผ่นกระดาษ เพื่อการสื่อสารที่ชัดเจนสู่ขั้นตอนการประดิษฐ์สร้างต่อไป

ภาพที่ 4 ตัวอย่างแนวคิดและการออกแบบชุดประจำจังหวัด

รูปทรง ในการประดิษฐ์สร้างศิลปกรรมในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ใช้รูปแบบการ ประยุกต์ โดยมีศิลปกรรมแบบโบราณที่สืบทอดกันมาเป็นโครง มีการปรับเปลี่ยน ลด ทอน เพิ่มของขนาด ตามความเหมาะสมเพื่อให้เป็นไปตามรูปแบบที่ถูกกำหนดไว้โดยการคำนวณสัดส่วนจากผู้ทำการสวม ใส่เป็นสำคัญ

ภาพที่ 5 ตัวอย่างศิลปกรรมประยุกต์ประกอบชุดประจำชาติ

ขั้นตอน ในการประดิษฐ์สร้างใช้ขั้นตอนประยุกต์ผสมแบบโบราณ ขึ้นโครงด้วยหนังปะเกนแทนหนังสัตว์ที่สะดวกต่อการจัดหา เย็บลวดตรึงกับโครงเพื่อกำกับทรง ติดลวดลายที่ได้จากดินกดลงแม่พิมพ์ ใช้วัสดุทดแทนเช่น เทปเส้น หลุมพลาสติก หลุมตาไก่ มาติดผสมตามลักษณะลายไทยตามที่ขึ้นโครงไว้ เพื่อลดของน้ำหนักน้ำหนัก และเพื่อความยืดหยุ่น ไม่แตกร้าว ด้วยการใช้ดินไทยวิทยาศาสตร์ นำไปทาสีรองพื้นด้วยสีน้ำมัน ทาสีเฟลก ทำการปิดทองคำเปลว แล้วจึงนำมาประดับแวเป็นขั้นตอนสุดท้าย ในการประดิษฐ์สร้างศิราภรณ์นี้ มีการปรับเปลี่ยนวัสดุ เพื่อลดระยะเวลาการประดิษฐ์ให้น้อยลง มีน้ำหนักเบา

ภาพที่ 6 ชุดเอกกัลยาณิศรีมหาโพธิ์ ชนะเลิศชุดประจำชาติ พ.ศ. 2561

ในการประดิษฐ์สร้างศิราภรณ์ในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ ใช้แนวคิดในการดัดแปลงใหม่ประยุกต์ออกแบบให้ตรงตามรายละเอียดที่กำหนดไว้แล้ว โดยมีแม่แบบเป็นงานศิราภรณ์แบบดั้งเดิม การประดิษฐ์สร้างก็เช่นกันใช้แนวคิดรูปแบบในการประยุกต์จากงานแบบดั้งเดิม มาผสมผสานกับเทคนิคตามยุคสมัย การใช้วัสดุทดแทนเพื่อลดปริมาณของชิ้นงานให้น้ำหนักที่เบา และยังลดระยะเวลาขั้นตอนในการประดิษฐ์สร้างให้เร็วขึ้น นวัตกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นในการประดิษฐ์สร้างศิราภรณ์ประกอบชุดประชาตินั้น คือการเปลี่ยนแปลงในการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ได้ตามยุคสมัย แต่ยังคงไว้ซึ่งคุณค่าในเชิงช่างทางศิลปะไทยที่อนุรักษ์สั่งสมกันมาแต่โบราณ แต่เมื่อเปรียบเทียบการใช้งานศิราภรณ์ในแบบดั้งเดิมจะมีความคงทนมากกว่า เป็นผลเนื่องมาจากขั้นตอนในการประดิษฐ์ที่มีความพิถีพิถันและการใช้วัสดุจากธรรมชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

ในการออกแบบศิริราภรณ์ในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ โดยมีงานแบบดั้งเดิมเป็นต้นแบบ สอดคล้องกับ (นวนน้อย บุญวงศ์, 2539) ได้กล่าวไว้ว่าการดัดแปลงใหม่ เป็นผลงานที่มีอยู่ทั่วไป ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในด้านรูปแบบขนาดหรือคุณสมบัติบางประการ ให้มีความแตกต่างไปจากสิ่งของที่มีอยู่เดิมในตลาด ปัจจุบันมีสินค้าใหม่ประเภทนี้อยู่มากมาย อันเป็นผลจากการแข่งขันทางการค้า

ภายใต้เอกลักษณ์ไทยของชุดประจำจังหวัด จะสื่อออกมาด้วยสีทอง ให้ความหมาย ความเจริญ รุ่งเรือง ความเจริญ สอดคล้องกับ (ตัญญี เรียบสกุล, 2558) ได้กล่าวว่าการใช้เครื่องประดับสีทอง เป็นรูปแบบมาตรฐาน ที่เรามักพบกันบ่อยในการแต่งกายของไทย เนื่องจากการได้รับแรงบันดาลใจ จากการแต่งกายของเจ้านายชั้นสูง ในยุคสมัยต่าง ๆ และการสวมใส่เครื่องประดับทองของตัวละคร ในการแสดงซึ่งนิยมสวมใส่ทั้งตัว เพราะเสื้อผ้าเครื่องประดับที่สวมใส่นั้น สามารถบ่งบอกได้ถึงความรุ่งเรือง ความมั่งคั่งของผู้สวมใส่

ศิริราภรณ์เครื่องประดับในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ นอกจากการคำนึงถึงความเหมือนกับแบบที่กำหนดไว้แล้ว ต้องให้พอดีกับผู้ประกวดที่จะสวมใส่ จึงต้องมีการวัดสัดส่วนของผู้สวมใส่แล้วนำไปคำนวณประกอบการประดิษฐ์ เพื่อให้ชุดประจำชาติออกมาสมบูรณ์ และต้องคำนึงถึงความสวยงาม สอดคล้องกับ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2546) อธิบายว่า สุนทรียคือความงาม อาจเป็นความงามของศิลปกรรม ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความประณีตงดงามของจิตใจ ความประณีตงดงามของการใช้ชีวิตส่วนตัวและชีวิตส่วนรวม ศิลปกรรมที่หมายรวมถึงทัศนศิลป์ ดนตรี ศิลปะการแสดงสถาปัตยกรรม วรรณกรรม และสุนทรียภาพ คือ ความรู้สึกในความงาม ภาพทั้งงดงามในความคิดหรือภาพของความงามในสมอง ศักยภาพของการรับรู้ความงามที่สามารถสัมผัสหรือรับความงามได้ต่างกัน ความงามที่อาจเกิดจากภาพ จากเสียง จากจินตนาการ จากตัวอักษรหรือประสาทสัมผัสผัสการศึกษาศิลปะและสร้างสรรค์ศิลปะย่อมเกี่ยวข้องกับความจริง ความดีและความงามเกี่ยวข้องกับสุนทรีย ซึ่งเป็นเรื่องของความงาม ความไพเราะ ความสุขุม คัมภีรภาพ ความสงบ สันติ เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและระสนิยม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ศิริราภรณ์ไทย เครื่องประดับชุดโซน ละคร เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติอันเก่าแก่ ที่อยู่คู่กับการแสดงโซน ละครของไทย ถูกสร้างสรรค์โดยบรมครูช่างเมื่อครั้งอดีต ด้วยความประณีต งดงาม สืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น สมควรแก่การศึกษาและอนุรักษ์ไว้ให้อยู่คู่คนไทย ชั่วลูกชั่วหลาน
2. เอกสารข้อมูล หนังสือ ระบบสืบค้นต่างๆ เกี่ยวกับข้อมูลเรื่องศิริราภรณ์ไทย โดยมากไม่ได้ถูกจำแนกเป็นไว้ชัดเจน หากต้องการสืบค้น จะพบอยู่ในเรื่องเครื่องแต่งกายเป็นส่วนใหญ่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. นอกจากการประกวดชุดประจำชาติในการประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ ยังมีเวทีการประกวดของชุดประจำชาติอีกหลายเวที เช่น การประกวดมิสยูนิเวิร์สไทยแลนด์ จะเห็นถึงการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของการใช้สิริภรณ์ที่หลากหลาย สมควรแก่การศึกษาและวิจัย เพื่อให้เห็นถึงรูปแบบและพัฒนาการของการใช้สิริภรณ์ไทย

2. ในองค์ประกอบของเครื่องแต่งกายโขน ละคร มีพัฒนาการและรูปแบบที่หลากหลาย เป็นงานวิจิตรศิลป์ที่มีคุณค่าในเชิงของงานช่าง ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจหลายอย่างนอกจาก สิริภรณ์ เช่น พัสตราภรณ์ ถิ่นนิพพานภรณ์ จึงสมควรที่จะศึกษาและวิจัยบันทึกข้อมูลไว้ เพื่อให้เห็นถึงมรดกภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าสมควรแก่การรักษา

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรชัย เคียรประเสริฐ. (2560). การพัฒนารายวิชาเครื่องแต่งกายละครไทย สำหรับนักศึกษานาฏศิลป์ระดับปริญญาบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- दनัย เรียบสกุล. (2558). การออกแบบของที่ระลึก เรื่องชุดประจำชาตินางงามไทย. สาขาวิชาการออกแบบสื่อวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธนิต อยู่โพธิ์. (2494). “เครื่องแต่งตัวโขนละคร”. วารสารศิลปากร. 4(5) : 54-60.
- นวลน้อย บุญวงษ์. (2539). หลักการออกแบบ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เต็มสิริ บุญยสิงห์. (2514). วิชานาฏศิลป์(การละคร)เพื่อการศึกษา. วิชาชุดครูประกาศนียบัตรครุมัธยมของครูสภา, กรุงเทพฯ : พระนคร.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2539). ศิลปะการออกแบบ. โครงการจัดพิมพ์หนังสือประกอบการสอนคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. กรุงเทพฯ.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2543). นาฏศิลป์ปริทรรศน์, กรุงเทพฯ : ภาพสุวรรณ.
- สุรัตน์ จงดา. (2556). ศิลปกรรมพัสตราภรณ์โขนละคร. สาขาการวิจัยทางศิลปกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.